

ماجراجويي آمريکا و دنباله روي اروپا

جورج بوش، رئیس‌جمهور آمریکا در اجلاس جي هشت در آلمان شرکت کرد و پس از آلمان از ایتالیا، جمهوری چک، لهستان، آلبانی و بلغاریا نیز دیدن کرد. به جز آلبانی، بوش در سایر کشورها با اعتراض ملت‌ها روبرو شد. اعتراض به سیاست‌های جنگ‌طلبانه آمریکا محدود به این دوره سفر بوش نیست.

مردم کشورهای اروپایی از هر فرصتی برای اعتراض به واشنگتن استفاده می‌کنند و فرقی ندارد که این اعتراض مربوط به استقرار سپرراکتی در جمهوری چک و لهستان باشد یا اعتراض به نقض حاکمیت خود در نتیجه عملیات تروریستی سیا در خاک کشورشان.

تقریباً همزمان با سفر بوش به ایتالیا بیست و شش مأمور سیا که در آذربایجان و شکنجه در این کشور شرکت داشته‌اند و با کمک مأموران ایتالیایی گریخته‌اند به‌صورت غیابی محاکمه شدند و در حالی که رئیس‌جمهور ایتالیا از نقش آمریکا در شصت سال پیش در دوره جنگ جهانی هم تجلیل می‌کرد گزارشی هفتادویک صفحه‌ای از سوی شورای اروپا منتشر شد که عملیات مخفی سیا در اروپا را افشا می‌کرد. در این گزارش عملیات مخفی آذربایجان، شکنجه، زندان‌های مخفی و پروازهای غیرقانونی فاش شده است.

اگرچه همه این اقدامات در خاک کشورهای دوست آمریکا صورت گرفته است اما در بسیاری از موارد حتی مقامات محلی از عملیات سیا با خبر نبوده‌اند. انتشار این گزارش در واقع اعتراض دسته‌جمعی اروپا به اقدامات تروریستی سیا است.

در این گزارش فقط سیا سازمانی تروریستی خوانده نشده بلکه جمله فعالیت‌هایی که به سیا در اروپا نسبت داده شده در زمره عملیات تروریستی است. چندی پیش که خبر استقرار سپر موشکی آمریکا در جمهوری چک و لهستان اعلان شد مردم این دو کشور به‌صورت گسترده اعتراض کردند.

هرچند فقط پانزده سال از فروپاشی شوروی و کنار رفتن دولت‌های کمونیست در اروپای شرقی می‌گذرد و طبعاً مردم در این کشورها باید سپاسگزار آمریکا باشند اما اعتراض‌های مردمی به آمریکا حاکی از آن است که مردم در اروپا به ارزش‌های اروپایی پایبند هستند و سیاست‌های آمریکا را در خدمت صلح نمی‌دانند و ادعاهای آمریکا دایره بر این که سیاست خارجی واشنگتن مدافع ارزش‌های غربی به برقراری صلح، دموکراسی و حقوق بشر است را باور ندارند.

در جریان بازدید بوش از ایتالیا یکی از روزنامه‌های این کشور در مورد بوش چنین نوشت:

جرج بوش مانند امپراتوران روم باستان سفر می‌کند. روزنامه لاریپلیکا در شماره اخیر خود می‌افزاید: وقتی بوش از مرزهای امپراتوری خود خارج می‌شود، ۸۵۰ نفر با وی به حرکت در می‌افتد. بوش را می‌توان به امپراتورهای رومی تشبیه کرد که ۱۸ قرن پیش، قبل از حرکت، نیروهای امنیتی خود را برای سازماندهی و تضمین امنیت خود به‌محل می‌فرستادند. وی در سفر ۷ روزه خود به اروپا به شش کشور سفر کرد و سیستم امنیتی گول پیکری برای تضمین امنیت او بسیج شده بود.

به همراه بوش ۲۵۰ مأمور اطلاعاتی، ۱۵۰ مشاور امنیت ملی، ۲۰۰ نفر از بخش‌های دولتی، ۵۰ مشاور سیاسی‌کاخ سفید، ۱۵ مأمور پولیس با سگ و تجهیزات ضد انفجاری و ۵ آشپز نیز براه می‌افتند.

کاروان بوش با ۲ هواپیمای بوئینگ ۷۴۷ و یک هواپیمای جمبو برای حمل و نقل و یک هلوکوپتر Blackhawk و یک هلوکوپتر Sea King و ۲۰ عرادموتر ضد گلوله و زرهی جابجا می‌شوند. تمام غذای مورد نیاز این افراد در طول سفر اروپایی بطور ناشناس در سوپرهایی آمریکایی توسط ماموران مخفی خریداری شده است و هیچکس نباید بداند که برای رییس جمهور و کاروان او خریداری می‌شوند. ماموران آمریکایی همانند ماموران امپراتوران روم ابتدا غذاها را می‌چشند تا خطر وجود زهر در آنها وجود نداشته باشد. موترهای ریاست جمهوری آنقدر سنگین و زرهی هستند که دروازه آنها با کمک یک سیستم فشار گاز باز می‌شود. برای محافظت از امپراتوری روم باستان یک حلقه امنیتی دور او ساخته می‌شد، این حلقه در سفر بوش به پراگ نیز توسط نیروهای امنیتی ساخته شد.

شهر سفید آلمان محل برگزاری اجلاس جی ۸ کاملاً توسط یک مانع فلزی ۱۴ کیلومتری به ارتفاع ۲ متر و نیم و با استفاده از سیم خاردار محاصره شده بود. همچنین برای جلوگیری از نفوذ زیرزمینی نیز پایه های فولادی به عمق نیم متر زیر زمین قرار داده شده بود. در مقابل این شهر ساحلی دو زیردریایی هسته‌ای آمریکا نیز حضور داشت و تمام فرودگاه‌ها نیز با وسایل ضد هوایی از حریم هوایی محافظت می‌شد.

فشرده از اجلاس جی هشت

ممکن است نشست هایلیگندام روزی مرجع سازش های موفقیت آمیز شود. تصمیمات جی هشت در رابطه با دو موضوع اصلی، یعنی تغییرات آب و هوا و کمک به کشورهای آفریقایی گویای این بود. هیچکس انتظار نداشت که بوش رئیس جمهور آلوده ساز ترین کشور جهان با پیشنهاد انگلار مرکل صدر اعظم آلمان موافقت کند که جی هشت مذاکراتی را با سازمان ملل متحد درباره جایگزین سازی پروتکول کیوتو در سال ۲۰۰۹ با سندی جدید انجام دهد، ضمن این که این سند محدودیت های شدیدتری درباره خروج گازهای گلخانه ای به اتمسفر نسبت به پروتکول کیوتو را در نظر دارد که همچنان آمریکا آن را امضا نکرده است.

بنیانه نهایی نشست، در رابطه با تغییرات آب و هوا، در بر دارنده تمایل از کشورهای اروپایی به ریاست آلمان مبنی بر این بود که پراکندگی گازها تا سال ۲۰۵۰ به میزان پنجاه فیصد کاهش یابد. همانطور که دیده شد، بوش موضع پیشین خود را با نظر به عقاید عمومی در داخل آمریکا ملایم نمود که اکنون در آنجا مسئله اکولوژی بیشتر از گذشته مد شده است.

هدیه دیگر قابل توجه در این نشست، در انتظار آفریقا بود. جی هشت تصمیم گرفت به قاره سیاه برای مبارزه با بیماری های ایدز، ملاریا و سل شصت میلیارد دالر کمک کند. نیمی از این مبلغ را آمریکا و باقی را شش کشور دیگر تخصیص می دهند. روسیه که از نظر مقدار بخشش قرضه های کشورهای آفریقایی پس از جاپان و فرانسه جایگاه سوم را دارد، سهم کمک خود به آفریقا را تا ماه سپتامبر تعیین می کند. باید یادآور شد که در نشست های جی هشت تدریجاً خطی اصولی پدیدار می شود که راهنمای جامعه جهانی خواهد بود.

مجموعه اسناد و اعلامیه های تصویب شده توسط شرکت کنندگان در دیدار هایلیگندام در رابطه با مشکلات حاد بین المللی، باری دیگر ناظرین را بدین متقاعد می سازند.

جی هشت خواستار این شد که اگر ایران نهایتاً از برنامه غنی سازی اورانیوم منصرف نشود، تدابیری آتی در رابطه با این کشور اتخاذ شود. سران کشورها از کوریای شمالی توقف آزمایش راکت های دارای قابلیت حمل کلاهک های هسته ای را مطالبه نمودند. به سودان هشدار داده شد که با خارطوم در دارفور خواهد بود و یا باید انتظار تحریم های سرکوب کننده را داشته باشد. باید تاکید ویژه بر این داشت که هایلیگندام محلی برای پیشرفتی واقعی در مناقشه پیرامون استقرار سیستم دفاع آمریکایی ضد راکتی در اروپا شد که در مدت اخیر روابط روسیه و آمریکا را مخدوش کرده بود.

ولادیمیر پوتین رئیس جمهور روسیه به بوش پیشنهاد داد که بجای رادار در چک و ضد راکتی در لهستان، بطور مشترک از ایستگاه راداری گابال در آذربایجان استفاده کنند. این رادار قابلیت تشخیص اجسامی حتی به اندازه توپ فوتبال را در تمامی نیمکره جنوبی دارد. ضد راکتی نیز بعقیده پوتین می تواند در ترکیه و یا عراق مستقر شود وگرنه پس چرا جنگیدید، حداقل فایده ای داشته باشد.

واکنش اولیه طرف آمریکایی نشان داد که یک چنین پیشنهاد جدی برای رئیس جمهور آمریکا را غیر منتظره بود. بوش این ایده را جالب نامیده و استیون هدلی مشاور بوش، این پیشنهاد را هم جالب و هم مثبت نامید. در این راستا، اعلامیه کاندولیزا رایس وزیر امور خارجه ایالات متحده آمریکا عجیب بنظر می رسید.

او پیشنهاد پوتین را سورپرایز نامیده و این را مشخص ساخت که از نظر وی، این هیچ چیزی را تغییر نمی دهد. وی ابراز اطمینان نمود که پیشنهاد رئیس جمهور روسیه هیچ چیزی را در طرح آمریکا برای استقرار سیستم ضد راکتی در اروپای شرقی تغییر نمی دهد.

شاید اینطور باشد. اما در این صورت آمریکا باید آمادگی داشته باشد که بسیاری بدین متقاعد می شوند که هدف دفاع ضد راکتی آمریکا در اروپا، اصلاً دفاع در برابر راکت های ایران و کوریای شمالی نیست. ضمناً رادار در آذربایجان نیز مشخص کننده صداقت در نیات و آشنگتن است.

چگونه سارکوزي در اجلاس جي هشت بوش را تهديد کرد؟

سرسختي رئيس جمهوري فرانسه، جورج بوش رئيس جمهوري آمريکا را بر سر توافق زيست محيطي حاصل شده در اجلاس جي هشت به زانو درآورد. روزنامه آلماني هانوفر آگماينه سايتونگ نوشت: توافق حاصل شده بر سر موضوع محيط زيست در اجلاس هشت کشور صنعتي جهان پس از آن حاصل شد که مشاجره اي سخت بين سارکوزي و بوش در گرفت و در اين مشاجره سارکوزي تهديد کرد که اين اجلاس را پيش از پايان وقت آن ترک خواهد کرد. اين روزنامه بر اساس منابع آگاه نوشت که در اين مشاجره توني بلر وارد مشاجره شد و سعی کرد که بوش را براي امضاي اين تعهد براي بازگشت به توافق هاي سازمان ملل متحد مبني بر حفاظت از محيط زيست و همچنين مبارزه براي گرم شدن زمين متقاعد کند.

در اين مشاجره جورج بوش که پذيرش هر گونه توافقي بدون شامل شدن چين را رد مي کرد، گفت: من تحت هيچ شرايطي به اين تعهد تن نمي دهم. بنا بر اين گزارش، هشت کشور صنعتي جهان بيانيه اي را منتشر کردند که در آن به حفاظت از زمين متعهد شده اند، به طوري که بايد تا سال ۲۰۵۰ نيمي از گازهاي گلخانه اي کاهش يابد.

اروپا و سازمان سيا

ديک مارتی، مسول ویژه شوراي اروپا در دومين گزارش خود پيرامون زندان هاي مخفيانه سيا منتشر شد از دستيابي به شواهد کافي که مؤيد وجود زندان هاي مخفيانه سازمان اطلاعات مرکزي ايالات متحده (CIA) در لهستان و روماني است، پرده برداشته است. در اين گزارش که ساعتی قبل از انتشار رسمي در اختيار رسانه ها قرار گرفته بود و اسپيگل بخش هايي از آن را منتشر کرد، تصريح شده روده شدن مظنونان تروريستي توسط تيم هاي آدمربايي سيا در اروپا نقض سيستماتيک حقوق بشر را به شکل گسترده رقم زده بود. مارتی که اين تحقيقات را به نيابت از شوراي اروپا انجام داده سيا را به انجام اقداماتي فراقانوني متهم کرده است. البته کشورهايي که براي اجرائي اين پروژه با سيا همکاري کرده اند از انتقادات تند مارتی در امان نمانده اند و او به ویژه آلمان و ايتاليا را هدف حملات خود قرار داده است.

در گزارش اخير تصريح شده کشورهايي که در پروژه ربودن مظنونان تروريستي و انتقال آنها به بازداشتگاه هاي مخفي با سيا همکاري داشته اند نه تنها از همکاري با اعضاي گروه تحقيق خودداري کردند که با ادعاي جاي گرفتن اسناد مرتبط با اين دوسيه در زمره اسناد محرمانه دولتي موانع بسياري را بر سر راه گروه تحقيق قرار دادند. نکته جالب اين که در ضمن اجرائي برنامه ربودن مظنونان تروريستي توجه زيادي به خودداري از استفاده از حريم هوايي و قلمرو زميني ايالات متحده براي جابه جايي مظنونان به دليل مغايرت اين اقدام با قوانين حقوقي و قانون اساسي ايالات متحده به عمل آمده بود که اين مسأله انتقاد تند مارتی را در گزارش اخيرش برانگيخته است.

نکته قابل توجه ديگر اين که هيچ يک از شهروندان آمريکايي مشمول اجرائي اين برنامه نشدند که همين مسأله موجب شد مارتی از آن به عنوان آپارتايد حقوقي ياد کند. در گزارش اخير روي دو بازداشتگاه مخفي سيا در روماني و لهستان تأکيد ویژه اي شده است. به ظاهر بازداشتگاه مخفي لهستان براي نگاهداري از تروريست هايي که از ديد سيا خطرناک ارزيابي مي شدند در نظر گرفته شده بود. از اين افراد با کد اقتصادي HVD که معادل افراد کلیدی بازداشت شده بود، ياد مي شده است.

خالد شيخ محمد، کسی که گمان مي رود استراتژيست اصلي حملات يازدهم سپتامبر ۲۰۰۱ باشد و همچنين ابوزبيده، از اعضاي ارشد القاعده و رمزي بن الشيبه، عضو تيم طراح حملات يازدهم سپتامبر در زمره اين افراد بوده اند. مارتی در گزارش خود حداقل از هشت پرواز محرمانه سيا ياد کرده که حداقل سال هاي 2003 تا ۲۰۰۵ درگير برنامه HVD سيا بوده اند. مبدأ اکثر اين پروازها کابل بوده است. به ظاهر زندان مخفي سيا در روماني حداقل در همين دوره مورد استفاده قرار مي گرفته و بازداشتي هاي کم اهميت تر در آن نگاهداري مي شدند. هر دو بازداشتگاه مخفي سيا در لهستان و روماني به طور انحصاري و مستقيماً توسط سيا اداره مي شده و لاقول رئيس جمهور روماني از وجود بازداشتگاه محرمانه سيا در اين کشور اطلاع داشته درحالي که حتي نخست وزير از وجود چنين مجموعه اي در داخل قلمرو کشورش بي اطلاع بوده است.

سيا به عمد با نهادهاي اطلاعاتي ارتش هاي روماني و لهستان همکاري داشته چون نحوه عملکرد اين نهادها خارج از نظارت پارلماني است درحالي که دستگاه هاي اطلاعاتي غير نظامي در دايره نظارتي پارلمان هاي اين دو کشور قرار داشته اند. براساس يافته هاي مارتی ۱۲۴۵ پرواز مخفي سيا در فاصله سال هاي ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۵ ميلادي انجام شده اگرچه تنها تعدادي از اين پروازها به جابه جايي زندانيان اختصاص داشته اند.

مارتی اعتقاد دارد اين اقدامات با حمايت اعضاي شوراي اروپا صورت گرفته يا حداقل اين که اروپايي ها با اغماض اين اقدامات را زير نظر داشته اند. بدتر آن که سازمان پيمان آتلانتیک شمالي (ناتو) پشتيباني لوژستيکي لازم براي اين عمليات را برميناي معاهده ۴ اکتبر ۲۰۰۱ کشورهای عضو که در واقع اعطاي اختيارات تام به ايالات متحده بوده، فراهم آورده است.

همچنان سازمان سیا گزارش شوراي اروپا مبني بر ايجاد زندان هاي مخفي آمريکايي در اروپا پس از حوادث يازده سپتامبر را رد کرد. يکي از سخنگويان سيا(سازمان اطلاعات آمريکا) ادعا کرد اين گزارش تحريف شده است. اين ادعا در حالي از سوي سيا مطرح مي شود که ديك مارتی سناتور سويیسی که از نويسندگان گزارش افشاگرانه مربوط به وجود زندان هاي مخفي سيا در خاک اروپا بود، در اين باره گفته است: زندان هاي سيا در فاصله سال هاي ۲۰۰۳ و ۲۰۰۵ بویژه در کشورهای روماني و لهستان دایر بوده اند.

با اين حال الکساندر کوزنیوسکی رييس جمهوري سابق لهستان که از سال ۱۹۹۵ تا سال ۲۰۰۵ رياست جمهوري اين کشور را عهده دار بوده ، همصدا با سيا ادعا کرده است که زندان هاي مخفي در لهستان وجود خارجي نداشته اند. نوريکا نیکولایي يکي از سناتورهاي رومانيايي نيز که ادعا مي شود تحقيقاتي را درباره زندان هاي مخفي آمريکا در شرق اروپا انجام داده است نيز منکر وجود زندان هاي مخفي آمريکايي در خاک لهستان شده است. او در اين باره ادعا کرده است که تمام نوشته هاي ديك مارتی در اين باره بي اساس است.

ديک مارتی از سوي شوراي حقوق بشر اروپا مسول تحقيق بر سر قانون تسليم فوق العده سيا بوده است. براساس اين قانون عوامل سيا مي توانستند مظنونان به مشارکت در عمليات تروريستي را براي بازپرسی به هر نقطه از دنيا منتقل کنند.

مارتی در گزارش خود به اين نکته اشاره کرد که براساس موافقتنامه اي محرمانه ميان اعضاي ناتو(سازمان پيمان اتلانتیک شمالي) ، سازمان سيا مجاز به دایر کردن بازداشتگاه هاي مخفيانه در سراسر جهان شده بود . وجود بازداشتگاه هاي مخفي اطلاعات مرکزي آمريکا سيا براي نگهداري از مظنونين به تروريسم، مساله اي است که از حدود دو سال گذشته مورد توجه و نگراني شديد سازمان هاي حقوق بشري در جهان قرار گرفته است . وجود چنين زندان هايي توسط مقاله اي که در نوامبر سال ۲۰۰۵ در روزنامه واشنگتن پست به چاپ رسيد در مرکز توجهات جهاني قرار گرفت و از سوي سازمان هاي حقوق بشري دنبال شد و ۱۰ ماه پس از آن در سپتامبر ۲۰۰۶ جرج بوش رييس جمهوري آمريکا بر وجود آن صحنه گذاشت. در آخيرين واکنش به وجود چنين زندان هايي، شش سازمان حقوق بشري پيشرو در جهان دست به انتشار گزارشي مشترک در زمينه جزييات مربوط به بازداشتگاه هاي مخفي سيا زده اند .

نقش آمريکا در ناپديد شدن هاي اجباري در پيکار با تروريسم عنوان گزارشي است که در خصوص بازداشتگاه هاي مخفي سيا منتشر شده است . اين گزارش حاوي نام و جزييات ۳۹ نفر است که احتمال مي رود در بازداشتگاه هاي سيا باشند و محل نگهداري از آنها روشن نيست . در اين گزارش ۲۱ صفحه اي همچنين به خانواده و خویشاوندان اين مظنونين اشاره مي شود که آنها هم طعم بازداشتگاه هاي مخفي را چشیده اند. خوردسال ترين اين افراد ۷ سال سن داشته است . سازمان ها و مراکزي که در تهيه اين گزارش همکاري کرده اند عبارتند از عفو بين الملل، ديدبان حقوق بشر، زندانيان در قفس، مرکز حقوق قانون اساسي، تعويق مجازات و مرکز حقوق بشر و عدالت جهاني دانشگاه نيويارک .

از ميان مراکز اخير، سه سازمان همچنين اقدام به تشکيل دوسيه در محکمه فدرال آمريکا کرده اند که بر اساس قانون آزادي اطلاعات، خواهان روشن شدن جزييات اين زندان ها، فهرست کامل زندانيان و اطلاعات مربوط به آن شده اند . دولت بوش در پي قبول رسمي وجود بازداشتگاه هاي مخفي سيا همواره عنوان کرده است، افراد دستگير شده مظنون به تروريسم بين المللي هستند و مي توانند خطري بالقوه براي امنيت آمريکا و جهان محسوب شوند . گزارش حقوق بشر اخير به بازداشت هايي اشاره مي کند که از تاريخ ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ به بعد توسط سرويس مخفي آمريکا در کشورهای مختلف صورت گرفته است و با در نظر داشت مخفي بودن اين عمليات و فقدان شواهد و مدارکي مبني بر چگونگي رفتار با زندانيان، خواهان شفاف سازي کاخ سفيد در اين زمينه و بسته شدن فوري اين مراکز مخفي مي شود .

خانم خوزه فينا سلومون کارشناس دفتر مرکزي عفو بين الملل در لندن در خصوص انگيزه تهيه اين گزارش مي گوید: ما مي دانيم افرادي هم اکنون به طور مخفيانه در بازداشت مقامات آمريکايي هستند و اين نقض حقوق بشر محسوب مي شود. اينکه بازداشت شدگان از حق تماس با خانواده، برخورداري از وکیل مدافع، و هرگونه سيستم قضايي محروم هستند، مصاديق نقض حقوق بشر است . فينا سلومون مي گوید: وجود اين زندان هاي مخفي از سوي کاخ سفيد هم تايب شده و اين به خودي خود مساله پراهميتي براي همه ارگان هاي حقوق بشراست . او مي افزايد: اکنون آنچه در دست داريم فهرستي از ۳۹ نفر است که بر اساس اطلاعات ما توسط سيا و مقامات مربوط آمريکايي دستگير شده اند و اکنون محل نگهداري از آنها روشن نيست. وي در ادامه گفت: عفو بين الملل و ديگر ارگان هاي حقوق بشري خواهان انتشار فهرستي از اسامي و مشخصات بازداشت شدگان و همچنين افشاي محل اين بازداشتگاه هاي مخفي توسط واشنگتن هستند .

سي ونونفري که در گزارش اخير از آنها نام برده شده، اتباع کشورهای مصر، کنيا، ليبي، مغرب، پاکستان و اسپانيا هستند که احتمالاً در کشورهای عراق، پاکستان، سوميالي، و سودان دستگير شده و سپس به بازداشتگاه هاي مخفي سيا منتقل شده اند . خانم سلومون در خصوص توجيه آمريکا مبني بر اتهامات تروريستي وارد به اين افراد و احتمال

خطرناك بودن آنها تاكيد مي‌كند: اينكه كسي مظنون به تروريسم باشد يا نه ارتباطي به دستور كار عفو بين‌الملل ندارد، آنچه به ما مربوط مي‌شود اين است كه راهكار فعلي در مواجهه با اين مساله غيرقانوني و نادرست است. محبوس نگه‌داشتن مظنونين در محل‌هاي نامعلوم حتي‌مكان‌هايي مانند گوانتانامو غيرقانوني و غلط است و به ما براي امن كردن دنيا هم هيچ كمكي نمي‌كند .

پايان

ياداشت ها : نامه مردم ، اندیشه و منابع خبري .